

- 704 Jure Neapolitanus fiscus ob interesse futurum causam erabit ad suos Judices,
705 Cum interesse fisci non est certum; neque formatum, ex praxi Regni Neapolitani, causa non remittitur ad Judices fiscales, sed remanet apud Sacrum Consilium, data facultate Advocato fisci, affi- stendi in codem Sacro Consilio.
706 Fiscus trahit ad suos Judices causas eorum, contra quos ex suo privilegio potest dirigere actiones suas.
707 Judices fiscales inter privatos cognoscunt, cum inter eos agitur de iis, que a fisco dependent.
708 Habens causam a fisco concenit, & convenit, apud Judices fiscales.
709 Cum cesso sit a fisco ex causa necessaria, cessionarius consequitur privilegium fisci, non si sit ex causa voluntaria.
710 Causa habentes a fisco participant forum fisci ex voluntate, non ex necessitate.
711 Ratione fisci, multa personae participant forum privilegiorum ejusdem, ubi de Officialibus Regie Cameræ.
712 Fiscus succedens in bonis non tenetur stare instantie capta coram Judicibus extraneis.
713 In fiscum heredem institutum transit instantia capta contra defunctum.
714 Cum fiscus succedit privato post latam sententiam, instantiam appellationis prosequitur coram eodem Judice. Salycti sententia examinatur.
715 In locis, in quibus abest procurator Cesari, & tribunalia fiscale, de causis fiscalibus cognoscit. Index ordinarius, donec inhibeatur.

S E C T I O N O N A

De foro Fisci,

- 598 Non conclusio. Fiscus gaudet foro privilegiato, ut five actor agat adversus privatum, five reus a quo- cunque privato convenientiatur, causas fiscales trahat ad proprios Judices fiscales, & a nemine quantumvis privilegio trahatur ad extraneos. Probat de jure communis textus in l. 2. C. si adversus fiscum, l. 2. leg. ad fiscum, 5. & per totum, C. ubi causae fiscales, tibi Doctores, t. cum eorum, 5. ubi tradit Baldus n. 7. C. de sens. & interroga. omn. jud. l. p. minori, 3. ubi Jacobus Rebuffus n. 1. C. de jure fisci, l. 10. l. 1. C. de fide instrum. & juri basat. fiscus ad eum lib. notant etiam communiter Doctores in l. si constante, 24. & final. ff. solvit marim, ut retul supra, questione quinta, n. 34. idem Baldus in l. 1. num. 19. Cod. de hered. vel. act. vend. Paulus Castrensis in l. 1. in re, ultima, n. 4. vers. undecima, Salycti ibi, n. 13. C. de privileg. fisci. Menefius Padilla in l. si manifeste, 7. n. 4. C. de sero. & aqua. Mart. Latudenf. de fisco, q. 222. Franc. Lucan. tract. de fisco, 1. par. n. 24. Bart. Socin. regal. 3. fallent 3. alias litter. A. reg. 10. Gail observation. practicar. l. 1. obseruat. 20. num. 1. & 2. Bossius tractat. variarum, tit. de fisco, & privileg. ejus, n. 43. Chaffanæus in catalogo gloria mundi, 7. p. considerat. 15. Didacus Petri in l. 6. tit. 4. lib. 2. ordinamenti, glossa secunda, Clapetus in centur. causar. causar. 2. Lancellottus Conradus in templo omn. judic. l. 1. cap. 8. Farinacius in fragment. crimin. lit. E. ex. n. 180. Peregrinus de jure fisci, l. 7. tit. 1. n. 1. 2. & 3. Alfar de officiis Fiscales, gl. 16. ex n. 21. gl. 18. n. 7. & 8. & gl. 34. n. 208. & 209. cum seq. quo jure attento erat Judex proprius fisci Procurator Cesari, ut constat ex legibus allegatis, & traditis a predictis Doctordibus.
699 De jure Regni Castella causa fiscales tractantur in consilio Regii patrimonii, quod institutum est a felicis memoria Regis nostro Philippo II. antiquis computatoribus majoribus, de quibus in l. 1. tit. 1. lib. 9. recipil. agitur, abolitis, & ad illud consilium reducitis; de cuius jurisdictione, & officio facte sunt novæ leges, & constitutions. Et quemadmodum Regum patrimonium Hispaniarum novissimum temporibus supra modum auctum, amplificatumque est, ultra divitias cuiusvis alterius Regis ex nobis notis; ita eis consilii amplissima est jurisdictione, ut constat ex lib. 4. dicto tit. 1. & 2. tit. 2. l. 9. recipil. continet autem in se tria diversa suprema tribunalia. Primum est, in quo resident Praeses consilii cum Rationalibus, seu computatoribus majoribus rei dominica, qui administrationi Regii patrimonii incumbunt, ad

- tia administratur, notat Rovitus in pragm. 38. & similiter de diffinitiis sententiis, n. 2. de officiis Procurat. Cesari. Galluppus in praxi Sacri Reg. Consil. Neapolitanii, 2. p. c. 6. n. 75. Et me referente sic factum est in causa Josephi de Linares, cum Francisco de Pyrro Scaglionibus, Actuario Carbone. In qua cum remissus esset ad Cameram decidendus articulus incidens, in territorio quadrangulum appellatum de Marata esset, vel non esset feudale, Regia Camera non deciderat articulum remissum à Sacra Consil. expresse, sed procererat ad diffiniriam totius litis incidenti non deciso, adjudicans per eam dictum territorio praedicto Josepho, quod possidebat illi de Scaglione virtute executionis sententia Sacra Consil. cumque condemnati allegarent in Sacra Consil. praedicta sententia nullitatem, habita sententia pro nulla decretem est, processum iterum esse remittendum ad Regiam Cameram, qua decideret expresse dum taxat articulum incidentem remissum, quo deciso iterum processus ad Sacra Consil. deferetur ad causam principalem decidendum. De hujus tribunalis initio, progressu, jurisdictione, & officio, agunt Murinus Freccia de Subsidis, lib. 1. tit. de officiis magni Camerarii, Marcus Antonius Surgens de Neapoli illustrata, lib. 1. cap. 26. ex num. 23. Scipio Rovitus collega noster in rubric. & pragm. prædicti tit. de officiis Procurat. Cesari. & uno verbo notavit Marcellus Cala de modo articulandi, s. 1. n. 52. Novarius in pragm. 1. 7. dicto tit. 1. num. 6. Farinacius in pragm. 1. 7. dicto tit. 1. num. 6. & 7. Galluppus in praxi, part. 2. d. c. 6. num. 75. Regens Tapia lib. 2. juris Neapolitani, rubr. 6. de officiis Procurat. Cesari per totam, prædictum num. 12. & 13. Cujacius observat. l. 19. c. 13. Amplia secundo, ut fiscus non possit protogare jurisdictionem Judicium extraneorum, neque consentire, ut causas ipsum tangentes definiant. Ita sentit Baldus in l. cum eorum, 5. num. 7. Cod. de sentent. & interroga. omn. jud. Peregrinus de jure fisci, l. 7. dicto tit. 1. num. 6. Farinacius in pragm. crimin. liter. F. n. 181. in fin. Novarius in pragm. 1. 7. dicto tit. 1. num. 3. quod ex eo provenit, quod habet Judices speciales cum jurisdictione abdicativa, seu privativa, ut dicebamus supra, n. 649. & 676. Amplia tertio, ut non solum cum fiscus est actor, & reus, sed etiam cum vertitur ejus interesse certum, & liti afflitit tanquam author laudatus, vel alias, causam vertentem inter quocunque, etiam captam, & ejus processum trahat ad suos Judices, & avocet ab ordinariis Judicibus facultatibus. Probat hanc ampliationem texus in l. si minori, 3. ubi Jo. de Platea num. 4. Jacob. Rebuffus n. 1. in fin. C. de jure fisci, l. 10. Socinus conf. 46. n. 1. volum. 4. Paulus de Castro in l. venditor, 49. n. 3. Cagnolus n. 16. & plures relati a Barbosa ibi, num. 140. quam videtur approbase num. 149. ff. de jure fisci. Duarenus ad tit. de jure fisci, 1. 7. dicto tit. 1. n. 9. Farinacius in pragm. 1. 7. dicto tit. 1. n. 9. Farinacius in pragm. crimin. liter. F. n. 183. Jo. Vincentius de Anna. allegat. 121. l. 2. Cancer. variarum resolutionum par. 2. cap. 16. num. 44. Alfar de officiis Fiscales, gl. 16. n. 23. & non dissentit Covartuvia in practic. cap. 8. n. 3. tametsi censeatur contrarius; non enim firmat contrariam sententiam, sed resolvit regulariter servari contrarium, & in fisco hoc procedere ex speciali privilegio, relato in eandem rem Socino, & Burgensi. Et quidquid sit attento jure communi, de quo diximus superius sectione precedenti, n. 670. & 671. in Regno Neapolitano, ampliatione ista est expressa stabilita in dicta pragm. 62. cap. 7. & in pragm. 13. & 14. & in dicta pragm. 63. c. 3. ubi notat Rovitus num. 1. de officiis Procurat. Cesari. Et in Regno Castella est prædicta receptum, ut omnes lites, in quibus intervenire debet Fiscales regii patrimonii, remittantur ad regii patrimonii Judices, & ab eis advocetur a ceteris quibusque tribunalibus; & memini sapientissime dum eis delegatus in Curia regia consilii regii patrimonii in causis decoctorum fisci debitorum, & aliis ejusmodi, quoties interesse quocunque fisci vertebar, expediti me mandata inhibitoria quibuscumque tabellionibus, & horatioris directas ad quovis Judices, a quibus petebam, ut causas ad me remitterent, qui semper obsequebantur; & si quandoque contentio orta fu, delata re ad supremos Judices competentiary, semper obtinui, ut causa ad me remitterentur, & cum ex regia delegatione commissa fuisset mihi anno 1611. & duobus sequentibus, venditio bonorum confiscatorum villa vocata, Hornachos, quæ quondam fuerant Moriscorum ab ea expulsum, vendidi tocum villa territorium, cum omnibus fere prædiis, tam rusticis, quam urbanis, & in omnibus venditionum instrumentis obligabam regium patrimonium ob evictionem cuiuslibet prædicti venditi, cum expressa clausula, quod quoties imminaret, aut timeretur evictio. Fiscales regii patrimonii causam esse suscepimus, & expensis fisci apud fiscales Judices defun-

Disput. Jur. de Judiciis. Tit. I.

defensurus, donec possessor securus maneret, & omni controversia liberatus. Tametsi vero Thesaurus dec. 213. contrarium afferat decimum, loquitur attentis legibus, & consuetudine Pedemontium, ubi prius nullum erat speciale tribunal causarum fiscalium, post tamen testatur esse erectum, statutamque illi certam formam procedendi, & judicandi.

704 Subamplia praedictam tertiam ampliationem de jure ejusdem Regni Neapolitani, ut non solum cum Fisco assistit causa ob interesse præteritum, vel præsens, sed etiam cum assistit ob interesse futurum, & quod ipsi possit advenire præcisè, & infallibiliter, possit causam trahere ad suos Judices, & ad eos sit remittenda, ut statuit in d. pragm. 13. §. item cum de jure, & in pragm. 14. & in pragm. 63. c. 3. de offic. Procur. Cesar. Quod etiam ex eadem ratione crederem servandum juxta jus commune.

705 Limita tamen subampliationem ex usu ejusdem Regni Neapolitani, ut cum Fisco in causa non haberet interesse formatum præcium, de quo clare, & in promptu confiteretur, sed dubitatur, utrum ex lice inter partes possit omni aliud commodiun, vel damnum fisci futurum, eunc causa non sit remittenda ad Judices fiscales, seu Regiam Cameram; sed manere debet apud Sacrum Consilium, iuxta dictam pragm. 62. c. 10. & 13. de offic. Procur. Cesar. data tamen facultate Advocato regii patrimonii assistenti causa in eodem Sacro Consilio, ut docet Franciscus dec. 117. & decimum ab eodem Sacro Consilio in causa Monasterii sanctorum Petri & Sebastiani, cum Marchionie Laini Actuario Sarro, & patrocinante, & confirmata in collaterali, testatur Rovitus in pragmat. 13. num. 2. de offic. Procur. Cesar. similierte decimum in collaterali Consilio, in quadam causa inter heredes Victoriae Pudericae, cum Dominico Spinola, & Regio fisco collius creditore, referente nunc Regente meritissimo Didaco Lopez, Suarez die 22. Januarii anni 1605. refert idem Scipio Rovitus in pragm. 63. numero 2. de offic. Procur. Cesar. & ex ipso Novarius in dicta supra præx. sect. 2. q. 15. num. 3. & ad pragmat. Regn. Neapolit. collect. 165. n. 2. & coll. 167. n. 1. Idemque ex eadem aequitate, & ne darent occasio fraudandi, & remittendi plurimas causas ad Judices fiscales, censerem ubique servandum iuxta leg. 2. §. 4. C. de fisco, vel republika, & tradita a Peregrino de jure fisci, l. 4. tit. 6. n. 43. & seqq. usque ad 47. Quae praxis confirmatur ex textu in leg. defensionis facultas, 7. juneta Glossa ibi verbo, cogniti, C. de jure fisci, l. 10. & doctrina Angeli per textum ibi, in audi nunc si hares, C. de litigio, ubi docet posse liti asserte eum, cuius interest ne inter litigantes colludatur.

706 Amplia quarto, ut fiscus trahat ad suos Judices causas eorum, contra quos ex suo privilegio, vel alia ratione potest dirigere actiones suas, veluti cum agit adversus debitores debitorum suorum, l. si debitorum, l. non prius, in quibus tamen limitatur etiam hoc ampliationem, C. quando fisco, vel privatus, l. 1. C. de conditione ex legge, l. quoniam Augerio, 3. C. de conveniendis fisci debitor, l. 10. Peregrinus de jure fisci, l. 6. tit. 7. n. 28. & l. 7. tit. 1. n. 10. Farinacius in pragm. crimin. lit. F. n. 184. rejecta sententia Glossæ in l. 2. C. de primipilo, l. 1.

707 Amplia quinto, ut Judices fiscales etiam inter privatos cognoscant, cum privatus conveniente privatum ex causa, quæ à fisco dependet, l. cum vendente, C. ubi causa fisci, l. si minori, C. de jure fisci, l. 10. leg. in fraudem, 45. §. qui pro alio, ff. de jure fisci, Bartolus in l. cum eorum, 5. n. 1. Angelus n. 2. Salicetus n. 3. Fulgosus n. 2. Matthelianus n. 9. C. de sententia, & interlocut. omn. judic. & communiter Doctores in d. l. cum vendente, Capycius dec. 197. n. 2. cum seqq. Rodericus Suarez in l. 2. tit. 2. de los emplazamientos, §. sed pone questionem, n. 23. Martin. Laudenf. de Fisco, q. 222. Franc. Lucanus de Fisco, 1. part. n. 24. Bosius tit. de Fisco, & privileg. ejus, n. 43. Farinac. in pragm. crimin. lit. F. n. 173. in fin. Cavalcan. dec. 8. m. 8. & 18. l. 1. Peregrinus de jure fisci, l. 7. tit. 1. n. 3. Alfaro de offic. Fiscali, gloss. 16. privileg. l. 1. 26. & gloss. 34. §. 1. n. 69. Barbosa in l. venditor, 49. ex n. 184. ff. de judicio, qui alias allegat, Patianus de probationibus, l. 1. cap. 26. ex n. 45. cum seqq. & statutum in l. 2. c. 26. & 27. tit. 2. lib. 9. re-topilar. Cuius limitationis eam ratione reddit Patianus, & Barbosa ubi supra, quod connexorum idem sit judicium, & competens Judex in una causa principali est competens in connexis, & dependentibus ab ea, ut nos advertimus supra, n. 176. & 204. & probat textus in leg. se-

Disputatio II. Quæst. VII. Sect. I.

ram, ex ordine facta ab Excellentissimo Prorete. Item Coloni, & conductores fiscales conveniunt apud fiscales Judices, l. si quis 6. l. dominicis, 7. & l. cum aliquid, 8. l. ultima, C. ubi causa fiscalis, & istis locis notant Doctores, Peregrinus de jure fisci, l. 7. tit. 1. num. 13.

712 Amplia octavo, ut fiscus succedens in bonis, non tenetur stare instantia cœpta coram Judicibus extraneis, sed de novo item instaurat coram suis. Tradunt Doctores per textum ibi, in l. si confante, 25. §. fin. ff. solut. maxime, quos revuli supra, quæst. 5. n. 314. Baldus in l. 1. n. 19. Cod. de hered. vel action. vend. Angelus in leg. cum quedam puella, 19. in princip. num. 3. vers. ultimo conclude, ff. de jure fisci, omn. jud. Salicetus in l. 1. mu. 2. C. sependente appellationis mors intervenit. & in l. si in te, 7. mu. 14. Paulus ibi mu. 4. vers. duodecimo, C. de privileg. Fisci, Bossius tit. de Fisco, & privilegiis ejus, num. 44. Peregrinus de jure Fisci, l. 7. titul. 1. n. 11. Martin. Laudensis tradit. de Fisco, q. 9. Francisc. Lucanus de Fisco, 1. part. n. 40. & 70. Alfaro de offic. Fiscali, gloss. 16. n. 21. & 23. & 24. Cavallos in specul. præt. q. 37. Rationem hujus ampliationis reddidimus d. q. 5. n. 316. & seqq.

713 Limita primo hanc ampliationem, ut non procedat in Fisco herede instituto; nam in eum transit instantia cœpta contra defunctum, ut latius deducimus dicto num. 316. Tradit Joannes Platea in l. scire debet, 1. ante num. 1. C. de bonis vacantibus, libr. 10. Surdus consil. 222. num. 18. lib. 2. qui multos refert. Scaccia de appellation, q. 7. n. 133. & indicavit Bossius titul. de Fisco, nu. 46, ubi testatur de practica, & ad eum locum Quintilianus, Mandosius, Peregrinus de jure fisci, l. 7. dicto tit. 1. n. 11. Novarius in præxi electionis fori, sect. 2. q. 15. ex n. 6. transcribens verba Peregrini: tametsi Bossius, Peregrinus, & Novarius, tandem ab hac limitatione recedant, licet immerito, 714 ut constat ex traditis à med. n. 316. cum seqq.

715 Limita secundo predictam octavam ampliationem, ut procedat cum Fisco succedit privato durante prima instantia; nam si succedit post latram sententiam, tunc instantiam appellationis prosequi debet coram eodem Judice. Ita sentit Salicetus in l. 1. n. 2. Cod. si pendente appell. mors intervenient, quem sequuntur Franciscus Lucanus de Fisco, 1. part. num. 70. Peregrinus de jure fisci lib. 7. dicto tit. 1. num. 12. & Novarius d. quæst. 15. n. 7. Rationem disparitatis reddit Salicetus, quoniam perempta instantia in causa ante latram sententiam, potest denuo instaurari; si vero instantia pereat post latram sententiam in causa appellationis, perit causa, & jus partis, & amplius de ea tractari non potest. Ergo ne Fisco hoc damnum incurat, tenebitur item prosequi coram primo Judice. Certe si discrimin illud, ex quo colligit limitationem Salicetus, verum est, non est illa dubitandum, & Saliceti doctrinam refert, & approbare videtur Franchis dec. 473. n. 2. sed non probat ille verum esse discrimin, & in causa civili non video cur perempta instantia in gradu appellationis causa, curque ho magis in secunda instantia contingat, quam in prima. Nisi dicamus sententiam latram confirmari, & emologari perempta instantia appellationis, quod videtur probare l. 24. tit. 23. p. 3. ob transcursum fatalium: que tamen in Fisco, qui restitutio beneficio gaudet, locum non habent; & quo argumento hoc in isto casu probetur non video, ac per consequens valde dubito; immo eam fallam existimo. Nam quod Salicetus addit, nullam se legem reperte, qua procuratorem Cesaris faciat Judicem competentem in gradu appellationis, leve fundamentum est, cum eadem rationes, & leges, qua probant Procuratorem Cesaris esse Judicem competentem in prima instantia, convincant etiam esse Judicem in gradu appellationis, vel saltem, quod eodem recidit, Fiscum in gradu appellationis habitatum quoque proprios Judices, quod plane comprobatur usus hodiernus tribunali in omnibus Christiani, seu politici orbis Provinciis.

716 Prædictam tamen nonam conclusionem principalem limitabis, ut in loco, in quo adest Procurator Cesaris, & tribunalia patrimonii Principum, quæ in ejus locum succederunt, & subrogata sunt, debeat cognoscere de causis fiscalibus; verum in illis locis, à quibus absit Procurator Cesaris, & prædicta tribunalia, de causis fiscalibus possit etiam cognoscere prefes Provincias, seu Judex ordinarius; donec fuerit inhibitus à Judicibus fiscalibus superiorum tribunali. Probat textus in l. 1. C. de collatione fundorum fiscalium, l. 1. 1. & ita sentit Glossa in l. defensionis, 7. verb. cognitione, Cod. de jure fisci, lib. 10. & Bartolus il-

SUMMA QUÆSTIONIS SEPTIMÆ.

SUMMA SECTIONIS PRIMÆ.

- 716 In loco delicti sortitur forum delinquens, & ibi potest agi ex delicto adversus ipsum criminaliter, ad punitionem, & civiliter ad interesse partis offense.
- Jus naturale postular, ne delicta maneant impunita.
- 717 Exemptus punitur in loco delicti, non obstante privilegio exemptionis.
- Facilius tollitur quod competit jure speciali, quam quod competit jure communi.
- Exemptus sortitur forum in loco res sita, & in loco contractus non obstante privilegio.
- 718 Reus sortitur forum in loco quasi delicti.
- 719 Judex locis delicti potest procedere adversus reum, non solum via accusationis, & denunciationis, sed etiam via inquisitionis.
- 720 Reus sortitur forum, etiam ubi delictum continuatur.
- Fur punitur in quocunque loco, in quo apprehenditur cum re furtiva.
- Furtum est contrectatio rei alienæ invito Domino.
- Fur qui fugit cum re furtiva, de uno loco ad alium, est vagabundus.
- 721 Contraria sententiam, qui sint amplexi.
- An constituendus sitne fur manifestus, necne, inscriptus tempus delicti.
- 722 Ex assidue contrectatione rei furtiva, non nascitur nova actio furti.
- 723 Doctor non potest testificari de consuetudine, extra locum in quo dicit.
- Aliud est agere de qualitate furti, aliud de jurisdictione Judicis competentis ad puniendum furem.
- 724 Una alia potest proponi coram diversis Judicibus.
- 725 Index loci in transitu furi, non procedit via inquisitionis contra furem absentem, sed contra eum cum furo apprehensum.
- 726 Diversum est Judicem esse competentem ad puniendum delictum, & debere, vel non debere remittere delinqüentem.
- Furem etiam cum furo apprehensum, requisitus à Judice loci, ubi factum est primo furem, deber ad eum remittere.
- 727 Delinquens sortitur forum apud diversos Judices, cum delictum committitur in diversis locis.
- 728 Distinguuntur due causæ.
- 729 Cum delictum in uno loco inchoatur, in alio perficitur, Judex utriusque territorii est competentis ad illud puniendum.
- 730 Homicidio commissio iactu sagitte ex uno territorio in aliud Judex utriusque territorii est competentis ad illud puniendum.
- Delictum tangens plura loca, unicuique attribuitur in solidum.
- 731 Delinquens in confinio duorum Regnum, aut civitatem, potest puniri à Judice utriusque loci, ita tamen ut sit locus preventi.
- 732 Judex competentis ad puniendum mandatum, est Judex loci, in quo delictum est consummatum.
- Ex mandato quis non tenetur, nisi ratione factis mandato sequuntur.
- 733 Contraria sententia verior, Judicem competentem ad puniendum mandatum esse Judicem loci, tam ubi factum est mandatum, quam ubi sequuntur est delictum.